

RINKINIŲ APSKAITA NAUDOJANT LIETUVOS INTEGRALIĄ MUZIEJŲ INFORMACINĘ SISTEMĄ (LIMIS). VYTAUTO DIDŽIOJO KARO MUZIEJAUS PATIRTIS

Vytauto Didžiojo karo muziejus (VDKM) labai entuziastingai priėmė galimybę pereiti prie kompiuterizuotos apskaitos, naudojant Lietuvos integralią muziejų informacinę sistemą (LIMIS). Pirmiausia, viliojo galimybė sutaupyti laiko ir išvengti nuobodulio perrašinėjant, iš esmės, tą patį vieno eksponato aprašą po 4–5 kartus (laikino saugojimo akte, nuolatinio saugojimo akte, pirminės apskaitos knygoje, inventorinėje knygoje, kartotekoje). Taip pat traukė galimybė atsisakyti rašymo ranka, nuo ko jau baigiama visai atprasti. Apskaitos knygų pildymas ranka įpareigoja rašyti aiškiai bei įskaitomai ir kelia įtampą, nes negalima suklysti. Kiekviena pasitaikiusi klaida taisoma braukiant ir tvirtinant parašu bei antspaudu. Tai labai pakenkia knygų išvaizdai, apsunkina jos naudojimą. Be to, vilčių teikė mintis, kad automatizuotai apskaitant pavyks išvengti kartais pasitaikančio apskaitos numerių dubliavimo ar praleidimo. Tiesa, reikia pripažinti, kad ne visos viltys pasiteisino. Taip, perrašinėti aprašų nebereikia. Užtenka eksponatą aprašyti vieną kartą, kad galima būtų formuoti aktus ir knygas. Naudojant LIMIS, įrašus lengva tvarkyti, keisti, taisyti (žinoma, klaidas, kurios liks nepastebėtos iki knygos atspausdinant, teks taisyti tokiu pat būdu, kaip ir ranka rašytose knygose). Tačiau sisteminei kartotekai pritaikytos kortelės atspausdinti vis dar nepavyksta, o paieška LIMIS kol kas nelabai pasiteisina. Be to, kol neįvesti į LIMIS duomenys apie visus eksponatus, reikėtų naudoti dvigubą paiešką – sistemoje ir kartotekoje. Iš dalies šią problemą spręsti padeda skaitmeninių sąrašų darymas, tačiau jie dar nebaigti. Klaidų taisymas, jei eksponato duomenys patvirtinti, kartais irgi nebūna toks paprastas – neretai sistema „užsiožiuoja“ ir pataisius neleidžia išsaugoti ar patvirtinti duomenų. Apskaitos numerių dubliavimosi sistema padeda išvengti, tačiau praleisti numerį leidžia. Šiuo atveju turėtų padėti numatomas įdiegti siūlomas kitas

Mokymų „Rinkinių apskaita naudojant LIMIS. Vytauto Didžiojo karo muziejaus patirtis“ akimirka. G. Grigėnaitės nuotrauka

iš eilės turėsiantis būti apskaitos numeris. Nepaisant to, ir visų kitų pasitaikančių sunkumų bei problemų, nenumatytų dalykų, perėjimą prie kompiuterizuotos apskaitos reikėtų vertinti teigiamai, nes tai yra kur kas pažangesnis, šiuolaikiškesnis, patrauklesnis, galų gale, daug greitesnis apskaitos metodas, negu rašymas ranka. Iki pereinant prie kompiuterizuotos apskaitos VDKM per metus priimdavo maždaug po 2 tūkst. naujų eksponatų, dabar – po 5–6 tūkst. Nors naujų eksponatų į rinkinius patekdavo daug mažiau, beveik visada per metus, kaip reikalaujama *Muziejuose esančių rinkinių apsaugos, apskaitos ir saugojimo instrukcijoje*, likdavo nesuinventorintų eksponatų. Dabar visi eksponatai apskaitomi tais pačiais metais, kuriais yra įsigijami, tiksliau – ne ilgiau kaip per mėnesį nuo jų įsigijimo. Palankiai žiūrint, nebijant atsisakyti senų įpročių, priimant pokyčius, stengiantis prisitaikyti prie sistemos funkcionalumą, daugelį problemų galima vienaip ar kitaip išspręsti, aišku, ne be Lietuvos dailės muziejaus filialo Lietuvos muziejų informacijos, skaitmeninimo ir LIMIS centro (LM ISC LIMIS) darbuotojų geranoriškos pagalbos, kurios sulaukiame nuolat (ypač esame dėkingi VDKM nuolatinei pagalbininkei LM ISC LIMIS Metodinio skyriaus vedėjai Daliai Sirgedaitei). Reikėtų nepamiršti, kad kaip sako liaudies išmintis, – *lazda visada*

turi du galus, kad tai tik pradžia, kuri niekada nebūna labai lengva. LIMIS tvarkoma ir tobulinama. Per tuos kelerius metus labai nemažai kas pasikeitė į gerąją pusę. Reikia tikėtis, kad taip bus ir ateityje. Nevertėtų baimintis ir dėl spausdintų knygų išblukimo. Automatizuotai suformuotos knygos gal net labiau patikimos. Nėra garantijos, ar kada nors neišbluks ir ranka užpildytosios. Be to, jos yra vienintelės ir jas sugadinus koku nors būdu ar praradus, nėra galimybės atkurti. Automatizuotai suformuotas knygas yra galimybė saugoti keliose skirtingose skaitmeninėse laikmenose.

Iš tiesų, pereinant prie kompiuterizuotos rinkinių apskaitos, VDKM teko pakeisti ne tik darbų organizavimą, skyriaus struktūrą (atsirado du poskyriai, vienas iš kurių, visiškai naujai suformuotas – apskaitos ir skaitmeninimo), bet ir pačių rinkinių sistemimą. VDKM buvo nusistovėjusi tvarka, kai visas pagalbinis fondas saugomas ir apskaitomas kaip vienas iš rinkinių. Jam buvo suteiktas šifras – Pm, bet, skirtingai negu visuose kituose rinkiniuose, jame saugomi eksponatai nebuvo apskaitomi pirminės apskaitos knygoje. Laikantis tokios tvarkos, nebuvo galima įvesti į LIMIS pagalbinio rinkinio eksponatų duomenų, nes, pasirinkus pagalbinį fondą, jo, kaip rinkinio, šifro sistema nerodė. Tačiau sistema leido šifrą Pm rinktis kaip pagalbinio fondo pirminės apskaitos šifrą. Tai mums ir pasufleravo išeitį. Nuo 2015 m. sausio 1 d., pirmojo įsigyto į pagalbinį fondą eksponato numeris, einantis po paskutinio 2014 metais įsigyto, tapo pirmuoju pagalbinio fondo pirminės apskaitos numeriu su šifru Pm, o inventoriant jie priskiriami to paties tipo, kaip ir pagrindinio fondo, rinkiniui, pradedant nuo pirmojo kiekvieno rinkinio numerio, suteikiant tas pačias šifrų raides, tik su raide „p“ gale (Pvz., nuotraukų rinkinio pagrindinio fondo inventorinis šifras – Fa, o pagalbinio – Fap). Visi kiti pakeitimai ir prisitaikymai prie LIMIS buvo mažiau skausmingi, vadovaujantis tuo pačiu principu – pritaikyti VDKM poreikius prie LIMIS galimybių, stengiantis suprasti, kad LIMIS sistema viena visiems muziejams, o įpročiai ir tvarka visuose labai skirtingi, todėl neprotinga būtų reikalauti, kad sistema veiktų pagal kurio nors iš muziejų tvarką. Nors, žinoma,

buvo ir yra tokių dalykų, kurie aiškiai netinka visiems muziejams, todėl neapsieita be prašymų LIMIS funkcionalumus keisti, tvarkyti, tobulinti. Dalis siūlymų įgyvendinta, kiti vis dar laukia savo eilės.

Prie kompiuterizuotos apskaitos VDKM perėjo palaiapsniui. Nuo 2015 m. sausio mėnesio, vadovaujantis VDKM direktoriaus įsakymu „Dėl perėjimo prie kompiuterinės naujai įgyjamų eksponatų apskaitos“, pradėta įvesti į LIMIS duomenis apie nuolatiniam saugojimui priimamus naujus eksponatus ir formuoti jiems nuolatinio saugojimo aktus. Pirminės apskaitos ir inventorinės tų metų knygos dar buvo rašomos ranka. Tame pačiame įsakyme buvo įteisinta nauja pagalbinio fondo apskaitos tvarka ir naujieji šifrai. Nuo 2016 m. pradžios, vadovaujantis 2015 m. gruodžio mėn. VDKM direktoriaus įsakymu „Dėl perėjimo prie automatizuotos rinkinių apskaitos“, nutrauktas inventorinimas, vykdomas rankiniu būdu, ir pradėtas laikinam saugojimui priimamų būsimų muziejinių vertybių duomenų įvedimas į LIMIS bei laikino saugojimo aktų formavimas LIMIS. 2017 m. buvo bandoma atspausdinti 2016-ųjų metų apskaitos knygas, bet nesėkmingai. Dėl įvairiausio tipo LIMIS sistemos ir VDKM darbuotojų, įvedančių duomenis, klaidų, atsirandančių dėl patirties stokos, dar ir šiandien neatspausdinta nė viena apskaitos knyga. Bet dauguma problemų jau išspręsta, klaidos baigiamos taisyti ir tikėtina, kad iki 2018 metų pabaigos 2016 ir 2017 metų knygos bus atspausdintos. Ranka tebevedami visų tipų aktų registracijos žurnalai, nes taip vadinama aktų registracijos knyga, formuojama LIMIS, visiškai netenkina VDKM poreikio. Šiuo metu toje knygoje tiesiog sudedami visi aktai į vieną vietą. Tikimasi kuo greičiau sulaukti sistemos pataisymų, pagal pateiktus reikalavimus – akto santrauką matyti vienoje eilutėje, kurioje būtų nurodoma – to akto numeris ir data, tuo aktu priimtas eksponatų skaičius, jų apskaitos numeriai (nuo kokio iki kokio), rinkinys, į kurį priimti eksponatai saugojimui. Nenaudojama LIMIS sistema ir rinkinių tikrinimui, kadangi tai daryti būtų tikslinga tik įvedus visų turimų eksponatų duomenis į sistemą. Iš dalies, tik jei visi reikalingi duomenys apie eksponatus yra įvesti į LIMIS, automatizuotai formuojami eksponatų judėjimo

aktai. Jau pradėjus LIMIS vykdyti eksponatų apskaitą, sudarant automatizuotai nuolatinio saugojimo ir laikino priėmimo aktus, įvertinus, ką ir kaip reikia daryti, kad sistema daugiau ar mažiau duotų laukiamą rezultatą, 2016 m. lapkričio mėnesį muziejaus direktoriaus įsakymu patvirtintas *Vytauto Didžiojo karo muziejaus Rinkinių automatizuotos (kompiuterinės) apskaitos tvarkos aprašas*.

VDKM jau seniai nusistovėjusi tvarka, kad į muziejų patekę istorinę išliekamąją vertę turintys objektai, kol bus priimti į rinkinius nuolatiniam saugojimui, pradžioje priimami laikinam saugojimui, iki jie bus iširti, pristatyti VDKM Rinkinių komplektavimo komisijai, kuri pareiškia nuomonę dėl jų įsigijimo nuolatiniam saugojimui. Tai daroma surašant laikino priėmimo saugoti aktus, pasirašomus perduodančio ir priimančio asmenų. Perėjus į LR krašto apsaugos ministerijos pavaldumą, jie apskaitomi taip pat ir Centralizuotoje finansų ir turto tarnyboje prie Krašto apsaugos ministerijos, suteikiant jiems simbolinę vieno euro vertę. Pradėjus formuoti automatizuotai nuolatinio saugojimo aktus, nuo pat pradžių ramybės nedavė mintis, kad galima ir laikino saugojimo aktus formuoti LIMIS, tokiu būdu jau įvedant pirminius duomenis apie objektą į sistemą, kuriuos toliau toje pačioje sistemoje galima pildyti, keisti, perkelti į reikiamus aktus: priimtus – į nuolatinio saugojimo, atmetus – į grąžinimo aktus. Reikėjo rasti būdą, kaip laikinai priimtas vertybes sistemoje būtų galima surasti ir žinoti, kuriame laikino priėmimo akte jos yra apskaitytos. Pirma mintis – suteikti joms numerius su specialiu laikinai priimtomis vertybėms apskaityti skirtu šifru. Tačiau laikino priėmimo trumpai saugoti aktuose neleidžiama suteikti muziejinėms vertybėms numerių. Numerius LIMIS leidžia suteikti muziejinėms vertybėms laikino priėmimo ilgai saugoti aktuose. Bet jų pavadinimas iškraipo to laikino priėmimo tikslą ir esmę – ilgai saugoti būsimų eksponatų neleidžia teisės aktai, juos per metus reikia arba priimti nuolatiniam saugojimui, arba grąžinti buvusiam savininkui. Buvo daug svarstymų, pokalbių su LM ISC LIMIS darbuotojais, taisyimų, ieškojimų... Viso to rezultatas – naudojami laikino priėmimo trumpai saugoti aktai, tik įvedant vertybes nuimama varnelė ties

įrašų *Eksponatas priimamas trumpai saugoti*. Tada leidžiama suteikti jam numerį, kuris atspindi ir aktuose.

Apsistojus prie tokios tvarkos, patogu kuo daugiau įsigyjamų muziejinių vertybių perimti LIMIS suformuotais aktais. Jei asmuo, perduodantis muziejines vertybes, atvyksta į VDKM fondų pastatą, užpildomi tik privalomi informaciniai laukai ir labai trumpu įrašu aprašymo laukas. Aktui suteikiamas numeris, jis atspausdinamas, abiejų pusių (priimančiojo ir perduodančiojo) pasirašomas ir patvirtinamas. Jei perduodamų muziejinių vertybių skaičius yra didelis, LIMIS siūlo galimybę užpildyti tik turinio lauką, o po to aprašyti priimtus objektus ir pridėti prie pasirašyto akto suformuotą sąrašą. Tačiau dažnai tenka priimti būsimus eksponatus ten, kur nėra LIMIS pasiekiančių kompiuterių, arba pagal perduodančių asmenų dokumentus. Visais tais atvejais, kai nėra galimybės iš karto LIMIS suformuoti laikino priėmimo akto, po to priimtos muziejinės vertybės papildomai aprašomos LIMIS sistemoje ir suformuojamas aktas, suteikiant jam tą patį numerį, kaip ir pirminio dokumento. Taip visi duomenys apie naujai laikinai priimtas vertybes pateikiami į LIMIS ir naujai įsigytos vertybės gauna laikinus numerius. Nors vis dar yra likusių iš anksčiau dideliais kiekiais priimtų muziejinių vertybių, kurių duomenis tenka įvesti į nuolatinio saugojimo aktus, pasirenkant naujo eksponato duomenų įvedimą.

Iškilo dar viena problema, dirbant su LIMIS. Tai yra, kai artinasi laikas būsimas muziejines vertybes pristatyti VDKM Rinkinių komplektavimo komisijai, fondų saugotojas pradeda jas aiškintis, tirti. Tai daro tiesiog įvesdamas į LIMIS išsiaiškintus duomenis. Taip užpildomi visi informaciniai laukai, reikalingi nuolatinio saugojimo apskaitai – aktams, pirminės apskaitos ir inventorinėms knygoms. Tačiau, jei laikino priėmimo aktas yra sistemoje užregistruojamas, visi vertybių duomenys, pateikti tame akte, patvirtinami. Tada fondų saugotojui būna labai sunku pildyti duomenis, nes visus veiksmus reikia pagrįsti, be to, kai kurių įvestų duomenų LIMIS neleidžia išsaugoti. Juo labiau, jei būsimą muziejinę vertybę yra atmetama VDKM Rinkinių komplektavimo komisijos ir

nepriimama nuolatiniam saugojimui, ją reikia grąžinti buvusiam savininkui. Neaišku, ar leistų LIMIS sistema tai padaryti, jei visų muziejinių vertybių duomenys būtų patvirtinti. Dėl to laikino saugojimo aktai neregistruojami iki VDKM Rinkinių komplektavimo komisijos posėdžio ir juose esančių muziejinių vertybių duomenų perkėlimo į nuolatinio saugojimo ar grąžinimo aktus. Po to būtina aktus užregistruoti, kad būtų matomas eksponatų judėjimas. Šiame procese nepatogumų kykla tik dėl to, kad laikino priėmimo ir grąžinimo aktams LIMIS suteikia bendrą numeraciją.

Tokiu būdu nuolatinio saugojimo akto formavimas tampa daug paprastesnis: tereikia pagal suteiktus laikinus numerius su šifru Mv (toks šifras pasirinktas laikinai priimtoms muziejinėms vertybėms) atsirinkti tam aktui reikalingas jau išsamiai aprašytas muziejines vertybes ir jų duomenis įvesti į naują priėmimo nuolatiniam saugojimui aktą. Tačiau laikinai priimtų muziejinių vertybių duomenų perkėlimą į nuolatinio saugojimo aktus komplikuoja tai, kad pagal paiešką susiradus reikiamas tam aktui muziejines vertybes, lentelėje jų nepateikia eilės tvarka pagal suteiktus numerius, o išdėstyti jų tinkamai nėra galimybės, nes šioje lentelėje nėra skilties, skirtos laikiniams inventoriniams numeriams. Tai reiškia, kad laikinųjų numerių nematyti. Žinoma, galima būtų ieškoti ir kelti duomenis kiekvienos muziejinės vertybės atskirai, bet visada norisi rasti būdą, kaip tai galima padaryti greičiau ir patogiau. Kol kas nepavyko iki galo išspręsti šios problemos. Visų eksponatų duomenys į nuolatinio saugojimo aktą tvarkingai perkeliama tokia eilės tvarka, kokia pažymimos varnelės pateiktoje paieškos rezultatų lentelėje. Norint pažymėti jas reikiama tvarka, šalia reikia matyti sąrašą (jį reikia atsisiųsti iš laikino priėmimo akto), kokia ta eilės tvarka. Jei aktas netrumpas, tai reikalauja didelio atidumo ir nemažų laiko sąnaudų. Ypač, jei kartojasi panašūs ar analogiški pavadinimai. Dar labiau komplikotas komplektų duomenų perkėlimas iš laikino priėmimo į nuolatinio saugojimo aktą. Atlikus tokius pačius veiksmus, kaip aprašyta aukščiau, tai yra, pažymėjus varneles paieškos rezultatų lentelėje reikiama tvarka, komplekto duomenys pateikiami tvarkingai, tačiau

akte eksponatų duomenys vis tiek „išmėtomi“. Todėl, norint komplekto eksponatų duomenis pateikti į nuolatinio saugojimo aktą, reikėtų ieškoti ir perkelti kiekvieno vieneto duomenis atskirai. Geriausia išeitis – nesudaryti komplektų laikino saugojimo priėmimo aktuose, o juos sudaryti iš karto nuolatinio saugojimo aktuose, perkeliant visų reikiamų eksponatų duomenis iš laikino priėmimo aktų vienu kartu. Nereikėtų sudaryti komplektų ir iš skirtingiems rinkiniams priskirtinų eksponatų. LIMIS net neleidžia to daryti, nebent komplektui gali suteikti tik pirminės apskaitos numerį, nepriskiriant eksponatų jokiai rinkiniui (inventorinius numerius galima suteikti, tačiau negalima pasirinkti rinkiniui). Taip apgavus sistemą yla iš maišo išlenda formuojant inventorines knygas, kadangi to komplekto eksponatų duomenys inventorinėse knygoose pateikiami jos gale. Tam, kad ateityje būtų lengviau rasti, pavyzdžiui, vienam asmeniui priklausiusius, bet į skirtingus rinkinius nukelivusius eksponatus, juos visus galima priskirti vienai kolekcijai.

Bene daugiausia problemų kilo formuojant knygas, tiek pirminės apskaitos, tiek inventorines. Turbūt ne paslaptis, kad aklaai pasitikėti sistema negalima. Todėl pirmas dalykas, ko labai trūksta, – tai nenurodomas į knygą įtrauktų eksponatų skaičius (būtų labai patogu, jei sistema suskaičiuotų ne tik bendrą skaičių, visoje knygoje įrašytų eksponatų, bet ir suskaičiuotų kiekviename puslapyje aprašytus, tai palengvintų klaidų ieškojimą). Norėtusi žinoti, ar LIMIS pateikti duomenys apie visus tais metais naujai įsigytus eksponatus. Tokioms abejonėms yra pagrindo, nes dažnai tiek pati sistema, tiek su ja dirbantieji, besitaikydami prie poreikių, daro klaidų ar neapskaičiuoja galimų pasekmių. Kartais išsprendus, kaip manoma, problemą įvedant duomenis, neapskaičiuojama, kaip tai turės įtakos tolesnių darbų rezultatams. Taigi, kol LIMIS suformuotoje knygoje nerodomas joje įrašytų eksponatų skaičius, reikia rasti būdą suskaičiuoti, ar sutampa joje eksponatų skaičius su tais metais įsigytų skaičiumi. Eilės numeris neatitinka eksponatų skaičiaus, nes eilutes užima komplektų ir grupių pavadinimai. Naudojantis kompiuterizuota apskaita labai jau nesinori mechaniškai skaičiuoti, ką, aišku,

teko daryti rašant knygas ranka. Tik tokių kiekių eksponatų tada nebūdavo, kaip paskutiniaisiais metais. Galima suformuoti knygą nuėmus varneles nuo komplektų ir grupių. Tada LIMIS suformuotoje apskaitos knygoje nebelieka komplektų ir grupių pavadinimų. Nepasiteisinus ir šiam būdai, lieka galimybė suskaičiuoti vienetus „Microsoft Excel“ pagalba. Kaip beskaičiuotum ir kaip bebūtų gaila, visose LIMIS suformuotose VDKM rinkinių apskaitos knygosose teko ieškoti klaidų, nes skaičiai nesutapo. Vienur trūko, kitur buvo per daug. Tada prasidėjo ieškojimai – kas, kaip, kodėl.

Paaikėjo, kad daugelio problemų priežastis – dirbančių su LIMIS sistema VDKM darbuotojų klaidos, atsirandančios dėl nežinojimo. Tai jau minėtas komplektų sudarymas iš skirtingiems rinkiniams priskirtinų eksponatų. Kita problema – netikslus eksponatų priskyrimas rinkiniui. Daugelis rinkinių susideda iš smulkesnių rinkinių, turinčių savo šifrus. Labai svarbu, kad, įvedant eksponatus į sistemą, būtų nurodomas rinkinys, iš kurio turi būti suformuota atskira knyga. Pavyzdžiui, ginklų rinkinys susideda iš apsauginių (šifras Ga), šaltųjų (šifras Gb), šaunamųjų (šifras Gs) ginklų rinkinių. Tai ir būtina reikia, įvedant šalmo duomenis, jį priskirti apsauginių ginklų rinkiniui, o ne ginklų rinkiniui, įvedant kardo duomenis – šaltųjų ginklų rinkiniui, pistoleto duomenis – šaunamųjų ginklų rinkiniui. Jei priskirtume kurį nors bendram ginklų rinkiniui, tai klaidos nebūtų, formuojant knygą jo paprasčiausiai neįtrauktų į ją. Tai buvo viena iš dažniausiai pasitaikančių mūsų klaidų, ne tik ginklų rinkinyje.

Problemų kilo ir dėl to, kad rinkinių sisteminimas laikui bėgant kito. Pavyzdžiui, numizmatikos rinkinyje iki 1986 m. monetos ir faleristika nebuvo atskirtos ir turėjo bendrą apskaitos šifrą – A. Dabar monetų rinkiniui priskirtas šifras – A, faleristikos rinkiniui – M. Tačiau, kadangi reikia į LIMIS įvesti ne tik naujai įsigyjamų, bet ir turimų eksponatų duomenis, tai sistemoje prie faleristikos rinkinio palikti abu šifrai – A ir M. LIMIS formuojant 2017 metų knygą, pasirinkus faleristikos rinkinį ir nurodžius, nuo kurio iki kurio numerio įtraukti duomenis, sistema pasirinko pagal tuos numerius ir su A, ir su M šifrais. Kadangi į faleristikos knygą (šifru M) eksponatai pradėti

rašyti nuo pirmo numerio, tai skaičiai dubliuojasi su esančiais knygoje šifru A. Šiuo atveju tapo akivaizdu, kad reikėtų daugiau kriterijų, pagal kuriuos būtų atrenkami eksponatai formuojamai knygai. Tai galėtų būti šifrai, metai, ir, žinoma, turėtų likti numeriai. Žymint reikiamas varneles galbūt pavyktų išspręsti kai kurias problemas.

Taip pat dirbant su LIMIS sunkumų iškilo dėl sistemos trūkumų. Formuojant pirmines apskaitos knygas, eksponatų dalių skaičius buvo prilygintas vienetų skaičiui. Pradžioje sunku buvo suprasti, kodėl padaugėjo per metus įsigytų eksponatų skaičius. Teko pavargti, norint 5 tūkstančius eksponatų turinčioje knygoje tai atrasti. Ši LIMIS klaida šiuo metu taisoma. Kitas sunkumas – po paskutinio LIMIS atnaujinimo negalima iš karto suformuoti kai kurių vienerių metų apskaitos knygų, nes jose pateikta per daug eksponatų. Tai pastebėta atsitiktinai, nes LIMIS nenurodo priežasties, tiesiog neformuoja knygos ir viskas. Taigi, nurodant sistemoje vykdyti knygos formavimo funkciją, reikia atspėti, iki kokio numerio prašyti suformuoti, kad neviršytų leidžiamo limito. Tokie dalykai turbūt atsiranda dėl kažkokių kitų taisyčių.

Apibendrinant, galima konstatuoti, kad darbo su LIMIS pradžia tikrai nėra lengva, nors iš pirmo žvilgsnio gali viskas atrodyti labai paprasta: tik atlikti veiksmus pagal kompiuterinės apskaitos aprašą, kurio prieduose nurodyta, ką daryti – spausti ar pasirinkti – konkrečiu atveju. Kaip rodo neilga VDKM darbo su LIMIS patirtis, yra ne visai taip. Viskas sistemoje yra susiję ir tik praktinių įgūdžių dėka galima suvokti, kaip vienas ar kitas atliktas ankstesnis veiksmas gali lemti tolesnius veiksmus. Dėl to labai svarbu muziejams bendradarbiauti ir dalintis savo patirtimis. Atsižvelgiant į tai, kad ir pati LIMIS sistema nuolat tobulinama pagal objektyvius, visų muziejų bendrus poreikius, o patirtis auga su kiekvienais metais, reikia tikėtis, kad su laiku problemų mažės, kompiuterizuota apskaita vyks vis sklandžiau ir greičiau, o muziejininkai galės skirti daugiau dėmesio kitiems, neautomatizuotiems darbams su eksponatais. Todėl iš esmės reikėtų galimybę automatizuotai apskaityti muziejuose saugomus paveldo objektus vertinti teigiamai, kaip didelį žingsnį į priekį.